

MATTHIAS WEISCHER

Betoverende interieurs

Matthias Weischer behoort tot de Neue Leipziger Schule, een van de belangrijkste figuratieve schilderstromingen van dit moment. Ik ontmoet de kunstenaar in zijn atelier in Leipzig, waar twaalf onaffe schilderijtjes van serene, kloosterachtige ruimtes aan de muren hangen, geïnspireerd op de renaissanceschilder Fra Angelico. Weischer vertelt over zijn verlangen naar verstillung, de afwezigheid van mensfiguren in zijn werk en de aantrekkingskracht van Leipzig.

tekst: Myrthe Meester

Het atelier van Matthias Weischer (Elte 1973) ligt een eindje buiten de stad, op het terrein van de voormalige katoenspinnerij van Leipzig. Tegenwoordig is dat een artistiek complex waar talloze ateliers en enkele prestigieuze galleries gevestigd zijn. De Spinnerei vormt het hart van de Neue Leipziger Schule, een wereldberoemde groep figuratieve schilders die in de afgelopen decennia aan de Hochschule für Grafik und Buchkunst in Leipzig zijn opgeleid. Daartoe behoren, behalve Weischer zelf, ook grote namen zoals David Schnell, Tim Eitel, Tilo Baumgärtel en natuurlijk Neo Rauch, van wie Weischer nog les heeft gehad.

Figuratief

Ten tijde van het communisme was het figuratieve sociaal-realisme de

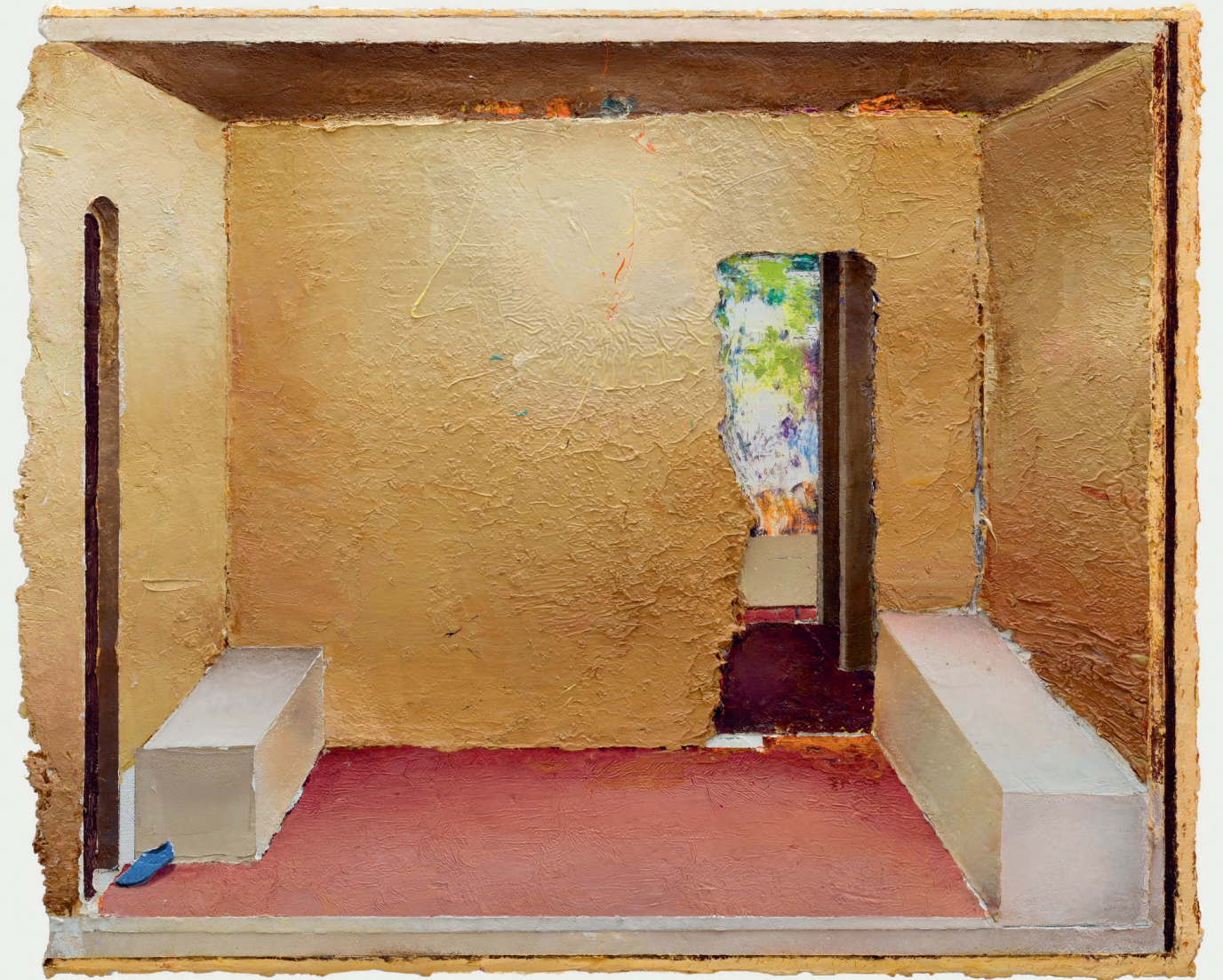
enige toegestane schilderijstijl in Oost-Duitsland. Abstracte en conceptuele kunst, performances en readymades – kunstvormen die in het westen hun opgang maakten – waren in de DDR verboden. Kunstenaars werden dus enerzijds beperkt in hun onderwerpkeuze en stijl, maar stonden anderzijds dicht bij de kunsthistorische traditie dan hun westerse collega's, die vaak niet meer onderwezen werden in de principes van het perspectief en de traditionele schildertechnieken van de oude meesters. Arno Rink, een vertegenwoordiger van de Leipziger Schule van vóór de Wende, zegt daarover: 'De nadelen van de Muur zijn bekend, maar als voordeel zou je kunnen noemen dat wij de mogelijkheid hadden om te werken in de traditie van Cranach en Beckmann. We werden beschermd tegen de invloed van Joseph Beuys.'

Intensiteit

Ook na de instorting van het communisme kent het oosten van Duitsland, en dan met name Leipzig, nog steeds een opvallende hang naar figuratief schilderen en vakmanschap. Als ik de schilderijen van Weischer bekijk, proef ik daarin zijn verlangen naar schoonheid en balans, eenzelfde verlangen waardoor ook de oude meesters uit het Venetië en Florence van de vijftiende en zestiende eeuw gedreven werden. Weischer is een kunstenaar die, hoe verdacht dat tegenwoordig ook gevonden wordt, in de eerste plaats gewoon mooie dingen wil maken, geïnspireerd door de kunsthistorische traditie. Zijn schilderijen – veelal interieurs, maar soms ook landschappen – onderscheiden zich door hun gebalanceerde vlakverdeling, smaakvolle zachte kleuren en mystieke lichtinval. Ik kan ze eindeloos bekijken, zoals ik ook urenlang kan staren naar een schilderijtje van Vermeer. 'Weischer bezit het talent om zelfs de kleinste werken een betoverende intensiteit te geven, zodat je er als kijker helemaal ingezogen wordt,' merkte een galeriehoudster uit Leipzig treffend op.

Mensfiguren

Het is opvallend dat Weischer zelden mensfiguren in zijn interieurs plaatst. En als ze er zijn, hebben ze iets houterigs of zijn het een soort schimmen die in de achtergrond verdwijnen. De kunstenaar ►

► MATTHIAS WEISCHER, *CARRÉ 2*, 2015, OLIEVERF OP DOEK, 42 X 50 CM

‘Het is mijn bedoeling dat de kijker zélf de figuur is, die door de ruimte wordt uitgenodigd en omarmd’

► MATTHIAS WEISCHER, *FERNSEHTURM*, 2004, OLIEVERF OP DOEK, 200 X 290 CM

perspectieflijnen en geblokte rasters, die hij tijdens het schilderproces als hulpmiddel gebruikte, netjes weg te werken, en zie je soms een blauwe buitenlucht dwars door de muur heen schemeren. Kortom: hoe realistisch en uitnodigend zijn vroeger interieurs ook zijn, toch word je als kijker steeds herinnerd aan het door en door kunstmatige, geconstrueerde karakter ervan.

Meditatie

De laatste jaren is de kunstenaar op zoek naar meer ‘ademruimte’ en verstillings in zijn schilderijen. Wanneer ik Weischers atelier bezoek hangen zijn muren vol met onaffe schilderijtjes van serene, kloosterachtige ruimtes, geïnspireerd op de renaissanceschilder Fra Angelico. ‘Er bestaat bijzondere architectuur die maakt dat je helemaal stilvalt als je er binnentreedt,’ licht Weischer toe. ‘Dat is althans mijn ervaring, en ik denk dat het ook zo kan werken met een schilderij van een bepaald soort ruimte. Dat het een staat van meditatie in je oproept en je denken tot stilstand brengt.’

Annunciatie

Dat Weischer daarin geslaagd is, ondervond ik toen ik de private Sammlung Hildebrand in Leipzig bezocht, waar zijn kleine schilderij *Carré* (2015) tentoon werd

gesteld. Ik kon me maar niet losrukken van het eenvoudige, indringende tafereeltje, dat opvallend losjes is geschilderd, met ruige verflodders die uitsteken aan de randen en het sterke verlangen oproepen om de ribbelige textuur met je handen aan te raken. Het was alsof ik een kloosterkamertje betrad, ingericht met slechts twee witte banken en een verloren blauw schoentje, dat de vraag oproept door wie het daar achtergelaten is. Ondertussen biedt de doorgang aan de rechterkant een prikkelend doorkijkje op een achterliggende ruimte, en schemeren er verschillende felle kleuren – van oranje tot blauw – door de sobere, zandkleurige muren heen. *Carré* doet méér vermoeden dan je als kijker rechtstreeks te zien krijgt. Het is even mysterieus en suggestief als Fra Angelico’s *Annunciatie* (letterlijk: aankondiging), hoewel Maria en de engel door lege bankjes zijn vervangen. Met bijzonder weinig middelen zet Weischer inderdaad het denken van de beschouwer even stil, zodat de ‘staat van meditatie’ het over kan nemen. ■

Matthias Weischer wordt in Nederland vertegenwoordigd door Grimm Gallery (Amsterdam).
www.grimmgallery.com

► MATTHIAS WEISCHER, *ALCOVE*, 2019, OLIEVERF OP DOEK, 235 X 193 CM